

Музей пригод (уривок)

Олександр Гаврош

Увага! Ви читаєте ознайомчий фрагмент тексту. Придбайте повну книжку на сайті видавництва Фоліо

Частина перша. Свято наближається

I

Яна ледве дочекалася, коли поїзд пригальмував на станції метро "Арсенальна", і першою кинулася до ескалатора. Вона знову запізнюється. Це вже якась хронічна хвороба! Начебто все розраховує до хвилини, але в останню мить завжди щось трапляється непередбачуване. Сьогодні, наприклад, ключі не могла знайти. Шукала їх по всій квартирі, а вони виявилися у вчорашній синій курточці.

Нині, на святого Миколая, як на замовлення, притрусило сніжком, тож Яна вдягла своє рожеве пальтечко. Сьогодні вона буде гарнюною, адже у музеї відкривається фестиваль!

Їхній директор, Роман Лук'янович, завжди щось вигидає. От не сидиться людині на одному місці! Крутиться як вуж на пательні! І собі спокою не дає й іншим. Не людина, а водограй ідей! Водограйще! Але Яні це подобається. Бо їй завжди подобається щось нове і незвичне. Це "стара гвардія" музейників уже відкрито нарікає на директора. Кажуть, що він дисципліну валить. А насправді - просто любить життя у всіх його проявах.

Яна поквапом пробігла біля хлопця і дівчини у довгих светрах, що в переході метро грали на скрипочках. Знайома мелодія, здається, Мирослав Скорик. Хотіла кинути монетку у розкритий перед скрипачами футляр, але лише спересердя махнула рукою. Запізнюється, тож благодійництво відкладе на завтра. Все - завтра! Сьогодні - суцільний фестиваль...

Яна ледь не бігла широкою Лаврською вулицею вгору, краєм ока фіксуючи такі знайомі вже за два роки дрібниці. Ось старий, що в будь-яку пору року продає одні й ті самі книжки, розклавши їх просто на кам'яному бордюрі. Замерз, бідолаха, аж у руки хухає. Цікаво, чи хоч хтось купує в нього ці прочитані томики казок та мемуарів?

До книжок у Яни з дитинства особлива прихистість. Не дивно, що й тепер волею випадку (чи долі?) опинилася в Музеї раритетів. Яна поправила білу в'язану шапочку і розщібнула верхнього гудзика на пальтечку. Ух, аж упріла! Так, треба трохи збавити темп, а то прилетить вся мокра і ще застудиться у цих кількостолітніх кам'яних мурах. Вона ж така тендітна, як квітка. "Моя квіточка", як каже тато про свою єдину доньку.

Дівчина глянула на годинник, по якому біг кумедний зелений заєць, і важко зітхнула. Все, запізнилась! Прес-конференція розпочалася. От, і як їй тепер дивитися в очі Романові Лук'яновичу, який лише минулого тижня призначив її головним зберігачем музею? Це тільки їхній директор міг таке утнути - призначити відповідальною за матеріальні цінності позавчорашню студентку! Танк, а не чоловік!

Самохідна артилерійська установка.

"А чого? - повідомив на нараді Ромашка, як його кликали поза очі музейники. - Треба ростити молодь! Хіба я не правий? Країна потребує оновлення, музей - також. Хто тут проти свіжої крові?" Пенсіонери відразу згідливо закивали головами, опустивши боягузливо очі, а пані Тарантас, завідувачка екскурсійним відділом, ледь не зламала ручку, яку крутила у своїх пухких пальчиках, унизаних масивними срібними перснями.

"Хе, Ромашка знає, як їх тримати в кулаку!" - усміхнулася Яна, пролітаючи парком повз лавицю, на якій сидів дивак, що кришив голубам булку. Птахи хмаровинням укрили його постать, а найбожевільніший навіть сів йому на голову.

"Гарний кадр вийшов би", - згадала Яна свою пристрасть до фотографування. Але не сьогодні. Сьогодні вони зустрічають святого Миколая. "Зимові забави", як це назвав Роман Лук'янович. "Музей - це живий простір, а не мертва територія", - процитувала упівголоса Яна коронну фразу директора, яку вони з Галюнею, секретаркою Ромашки, згадували по десять разів на день.

Дзвіниця Лаври почала вибивати дванадцятую годину, мелодійними переливами озвалися старовинні дзвони. Погода видалася чудова: попри морозець, золоті бані Успенського собору аж сліпили на сонці.

Яна пробігла повз давній фігурний фонтан, відчинила масивні металеві двері музею і, як мишка, шуснула у шпарку. Семенівна, що звично дрімала за стійкою чергового, скинула від несподіванки сиву голову у червоному мохеровому береті і, глипнувши незрячими від дримоти очима, тільки видихнула: "Ну, ти подивися!"

Яна привіталася, широко посміхнувшись, і побігла роздягатися у свою комірчину, де відтепер було її робоче місце. Колишня Лаврська друкарня була мало пристосована під музей. Окрім великих залів на першому і другому поверсі, доволі зручних для експозицій, тут бракувало простору для працівників музею, які здійснювали наукову та екскурсійну діяльність. Десятки їх тулилося по різних кутках і закапелках, по кілька чоловік у кабінетику.

Нарешті Яна прочинила обережненько високі двері й прослизнула у найбільше приміщення музею - колишню друкарську залу зі склепінчастою стелею, де п'ятдесятирічний Роман Лук'янович, високий огрядний чоловік у великих окулярах, вже закінчував виголошувати вітальне слово. Поруч із ним сидів головний меценат "Зимових забав", коротун із великою головою, який час від часу нею крутив, мовби намагаючись послабити туго зав'язану модну краватку.

"Тож ми сподіваємося, що наш фестиваль виявиться успішним і стане щорічним!" - зауспіхався Ромашка і багатозначно подивився на мецената. Мабуть, депутата, який хотів переобратися на наступний термін.

Зо два десятки осіб, що сиділи на стільцях, розкладених у кілька рядів перед виступаючими, стримано поплескали. "Наче від учора не їли", - скривилася Яна, хитнувши довгими саморобними сережками-висюльками.

Вона критично озирнула присутніх. Так, половина - музейники. Он - заступник

директора Микола Карпович Страшко поруч з мадам Тарантас, що завідувала екскурсіями. Дівчата з наукового відділу. Художниця Оля з чоловіком Остапом, який ніби зійшов із картини XIX століття про українське село. Така сама зачіска "під макітру" та шевченкові вуса. Дві телекамери і кілька журналістів, як завжди, жовторотих початківців. Інакших у музеї не посилають. Це ж не паркетні зйомки з відомими політиками. Тут вигідних зв'язків не напрацюєш! А це що за дивний тип?

Яна звернула увагу на високого худорлявого чоловіка у чорному потертому шкіряному плащі та червоному шалику, який був недбало обгорнений довкола шиї. Невідомий сидів рівно, наче проковтнув тичку і тримав у руці поношеного сірого фетрового капелюха.

- Отож, якщо більше запитань нема, то за чверть години починаємо фестиваль... - Роман Лук'янович підвівся і розправив шкіряну камізельку, накинуту на вишивану сорочку з червоно-чорним візерунком.

- Як це нема! - голосно урвав його довговидий. - Ви нічого не сказали про потаємну кімнату!..

- Гм... - директор повільно повернув свої очі у бік незнайомця, наче важкий танк - дуло. - Так, у наш час таємниці важко приховати... У музеї справді виявили потаємну кімнату і найближчим часом ми хочемо її відкрити. Але це не входить до програми "Зимових забав".

- А коли ви її відкриєте? - не вгавав незнайомиць із сріблястою чуприною.

- Незабаром, шановний! Чекали ж ми півстоліття, то потерпіть ще кілька днів! - усміхнувся Ромашка, даючи знати, що прес-конференцію закінчено.

Журналісти відразу взяли його в коло, щось уточнюючи у програмі.

Тип у шкіряному плащі зірко оглядав присутніх, невдоволено кусаючи тонкі губи. Видно було, що він тільки удає, буцімто цікавиться дерев'яним друкарським верстатом вісімнадцятого століття - гордістю музею. Нарешті невідомий рішуче подався у бік Нонни Георгіївни Тарантас, яку вже полишив заступник директора. Микола Страшко, попри літній вік, метушливо побіг сходами нагору у зал № 2, де за кілька хвилин мав розпочатися перший в історії Музею раритетів фестиваль на честь святого Миколая. Свято наближалось!

II

Мирон Клаповух був досвідченим журналістом, але в останні роки від новинарства відійшов і став видавати власні книжечки, в яких публікував краще зі свого доробку. Тож вважав себе майже літератором і плекав потаємну мрію стати членом Національної спілки письменників. Ось тільки для цього слід було видати якусь резонансну книжку, сенсацію, яка б усіх поставила на вуха. "Клаповух - це звучить гордо!" - уже бачив Мирон рецензії на своє нове видання у маститих часописах.

Тож почувши від знайомого сторожа музею, з яким іноді рибалили, про потаємну кімнату, загорівся ідеєю написати про неї. Дбайливо по крихтах визбирував усе, що тільки міг. Працював у цілковитій таємниці, аби передчасно не вистрілити всліпу. І ось, коли залишилося тільки викласти сенсацію на папері, як сніг на голову впала новина

від музейного сторожа: "Приїхали поляки і кімнату днями відкриють".

"Ото вже ці поляки..." - кидав невдоволеним поглядом по урочистій залі літератор у рипучій шкірянці, вгадуючи у глядачах бодай щось подібне на польські риси. Хоча чим поляк зовні відрізняється від українця - важко сказати. За сотні років спільного життя стільки всього намішалося!

Перший день фестивалю наближався до завершення. "Час, браття, показати, що живе козацька мати..." - четверо чоловіків у давніх темних свитках виспівували українську музику сімнадцятого століття, граючи на дивовижних інструментах, позичених, либонь, з іншого музею. Саме тоді, чотириста років тому, у Лаврі було відкрито друкарню, яка стала не тільки культурним центром козацької України, але й основою для нинішнього музею.

Розмова з пані Тарантас не принесла сподіваних результатів. Нонна Георгіївна виявилася, на диво, непривітною та підозрілою. На запитання про потаємну кімнату, вона, зневажливо скрививши товсті губи, щось пхикнула собі під ніс і мовила: "Хоча мій чоловік і не найгірший був, але я з ним розлучилася".

Щоб це означало - слід було добре поміркувати. Мирон Клаповух, який теж давно жив сам (з дружиною у них не склалося), міг би, ясна річ, зіграти на жіночій струні цієї підтоптаной дамочки, але у нього раптом опустилися руки. Від неї війнуло таким холодом, що в учорашнього журналіста аж занило коліно, яке боліло зазвичай тільки на колючому вітрі.

"Ну й бабенція!" - він залишився стояти, наче вкопаний, поки спина мадам Тарантас, укутана сірою вовняною хусткою, не загубилася у натовпі.

Тепер він сидів поміж потоку звуків і слів сімнадцятого століття, слухав про ньеньку-Україну, і гарячково вишукував серед глядачів того, хто проведе його до потаємної кімнати, яка знаходилася в сусідній будівлі, що зачинялася на ключ.

Нарешті вусатий соліст зі шляхетним обличчям та чорною косою, що спадала на ліве плече, розплющив темні очі і закінчив спів. "Придворна капела" "Зимових забав", поклавши руки на плечі один одному, низько вклонилася. Зала вибухла оплесками.

Директор музею подякував гурту за чудовий концерт і запросив усіх на почастивання у сусідню залу, де серед стендів із рідкісними виданнями ХХ століття вже стояло кілька накритих столів із частуваннями.

"Час діяти! - рвучко звівся на ноги у загальному гаморі Мирон Клаповух. - Або зараз, або ніколи!"

Фуршет уже наближався до завершення, коли нарешті у натовпі гостей зблиснула надія, на яку він терпляче чекав цілий вечір.

- А це наш головний музейний зберігач - Яна Приймак, - представила Галюню свою подружку із двома заплетеними косичками, на одній з яких була жовта гумка, а на другій - синя. Нічого дивного в цьому не було, якщо врахувати, що на годиннику Яни красувався зелений заєць.

- Мирон Клаповух, за п'ять хвилин член Національної спілки письменників! - якомога дружелюбніше підморгнув брюнет із сріблястим волоссям.

Молодь не любить офіціозу – він обрав для себе невимушений стиль поведінки.

- Пан Мирон цікавиться Шевченком, – Галюня з довгими загнутими, як у ляльки, віями важко тримала келих шампанського і вже розтягувала слова.

- Чи знає мила панночка, – Клаповух пішов у наступ, – що Тарас Григорович стояв у цій самій залі і, цілком можливо, теж попивав тут винце з чарівними дамами?

- Не в залі, а на балконі, – показала Яна тонкою рукою з білими лакованими нігтями на темне вікно. Вона категорично не зносила найменших неточностей. – І не пив шампанське, а малював краєвид Лаври і Дніпра.

- Перепрошую, але згаданий вами краєвид він малював не з балкона, а з ганку, про що є якнай-докладніша згадка в його повісті.

- А я вам кажу, що з балкона, про що свідчить його особистий підпис під малюнком! – не здавалася Яна, задерши свій гостренький носик.

- Не може бути! – пополотнів Клаповух.

Адже це була теж одна з його сенсацій, яка вже мала вийти друком в інтелектуальному часописі "Слово і діло".

- Я вам зараз доведу! Ця ілюстрація є в книжці! – вигукнула Яна і, поставивши келиха на стіл, поквапилася у свою кімнату.

Але Мирон її вже не чув. Він жадібно ловив розмову, яка точилася між директором та двома поляками. Іноземці виявилися двома статечними білочубими бороданями, що стояли спиною до нього. Один із них непогано розмовляв українською, щоправда, з відчутним польським акцентом.

- То пан директор гадає, що це може бути небезпечно? – цікавився той.

- Аякже! Приміщення Лаври німці замінували при відступі. Тут по війні залишилися голі стіни без стріхи. А про цю кімнату ми випадково дізналися лише п'ятнадцять років тому. Виявили за стіною порожнечу діаметром двадцять п'ять метрів. Тому при відкритті мусимо викликати саперів. Уявляєте, якщо тут все вибухне? – Роман Лук'янович усміхнувся коротенькими білявими вусиками.

Поки Яни не було, Клаповух поглинав канапку за канапкою, наче в якомусь трансі, і мотав усе почуте на вус. Як він і передбачав, побутувало кілька версій про вміст потаємної кімнати. Окрім малоймовірної гіпотези про німецьку вибухівку, говорилося про цінну колекцію зброї (до війни тут був Музей зброї) і навіть про бібліотеку Ярослава Мудрого, яка зникла ще в давньоруських часах.

Почувши про останнє, Мирон ледь не вдавився бутербродом зі шпротами. Від хвилювання йому стало зовсім гаряче і він залив у себе кілька склянок персикового соку.

Тим часом народ поволі розходився. Залишалися тільки особливо наближені до господарів фестивалю.

Треба було зникати, аби не кидатися у вічі. На щастя, на порозі з'явилася розчервоніла Яна. Клаповух направився рішучим кроком до неї.

- Ну, показуйте! – усміхнувся силувано він.

- Ви, розумієте, ще вчора ця книжка була на моєму столі. А тепер я її не бачу.

Мабуть, дівчата із фондів її взяли...

- Тоді ви програли!

- Чому це? - обурилася дівчина.

- Фонди музею знаходяться там? - показав він крізь вікно на сусідню будівлю.

- Там... Але зараз, мабуть, там уже нікого нема...

- Але ж ви маєте ключі. Чи не так?

- Приходьте завтра! - знайшла вихід Яна після короткого вагання.

- Завтра не можу. У мене опівночі потяг! - стенив плечима Клаповух і благально задивився до синіх дівочих очей.

- Гарзд!.. - глипнула на директора в колі гостей молодий зберігач музею. - Ходімо! Тільки швидко: одна нога тут, друга - там!

Вони спустилися сходами і через запасний вихід музею вийшли на ганок, так дбайливо описаний Тарасом Шевченком. Можливо, звідси справді відкривався колись чудовий круговид на Дніпро та тодішню Чернігівську губернію, яка починалася за ним, але тепер погляд упирався у двоповерховий флігель, де знаходився кабінет директора.

Попрямували праворуч до сусіднього корпусу музею. Яна дістала в'язку ключів, а Клаповух зашепотів про себе коротку молитву, аби його божевільна затія вдалася. Він кинув оком на місяць. Повновидий молодик поливав холодним світлом засніжену землю. У повітрі вчувався якийсь особливий настрій, такий характерний для Києво-Печерської лаври вночі.

- Намолене місце! - для чогось ляпнув уголос Клаповух і сам засоромився, згадавши про свої далеко не благі наміри.

Із відкритого вікна на другому поверсі, де ще продовжувався бенкет, полинула пісня "Ой, хто-хто Миколая любить, ой, хто-хто Миколаю служить!.." У загальному багатоголосі помітно вирізнявся ніжний тенор соліста старовинного гурту та потужний бас директора музею, який, виявляється, ще встигав по суботах відвідувати хор ветеранів "Просвіти". Свято наближалося!

III

Микола Карпович Страшко був у цілому непоганою людиною. Вірний сім'янин, батько двох дітей і дід чотирьох онуків, він ніколи не знімав зірок із неба. Своім правилом завжди вважав золоту середину, а власне гасло "Помалу їдь - далі заїдеш" не хотів міняти на жодні ультрасучасні на кшталт "Скромність прикрашає людину, коли вже її прикрашати більше нема чим".

Заступник директора музею був чудовим виконавцем, але не більше. Через що йому часом діставалося на горіхи від невтомного і невгамовного Романа Лук'яновича, який керувався правилом: "Якщо ви хочете щось зробити, виведіть свою команду із зони комфорту. Хоч-не-хоч вона змушена буде рухатися".

У розпалі емоцій директор міг назвати заступника людиною вчорашнього дня і навіть минулого століття, від чого запалі щоки заступника втягувалися ще більше, а чорні куцуваті брови кумедно смикалися.

Останнім часом світоглядний конфлікт між директором і Страшком поглибився

внаслідок чуток про можливе призначення нового заступника. Із числа, ясна річ, молодих. Саме на цьому ґрунті восени настало зближення Миколи Карповича та Нонни Георгіївни, яка давно вела масштабну війну проти Ромашки-диктатора. Почувши, що Страшко потрапив у немилість, уміла інтриганка Тарантас відразу взяла його в оборот. По суті, шістдесятирічний чоловік, якому завжди бракувало сили волі, відтепер став її очима і вухами у колективі.

Ось і в цей святковий підвечірок вони усамітнилися в кабінеті Тарантас (всі інші працівниці вже розбіглися по домівках) і Нонна Георгіївна витрясала зі Страшка останні новини.

- То що ці поляки будуть у нас робити? - трусонула вона своїми кучерями неозначеного кольору.

- А вони привезли таку машину, що зробить у стіні дірку. І через той отвір вони через камеру побачать, що там усередині.

- А Ромашка чим їм платитиме за таку апаратуру? Вона ж дорога, мабуть, як холера!

- А він домовився за так. Ти ж знаєш Ромашку: він уміє про все домовлятися.

- І що та їхня машина - вже щось побачила?

- Трохи свердлили. Лишилася остання цегла. Але вирішили перекласти на потім. Коли фестиваль закінчиться.

- Чому?

- Ой, та то треба купу служб викликати: Міністерство з надзвичайних ситуацій, начальство, журналістів!

- А для чого?

- Бо то - сенсація! А раптом там золото, скарби якісь? А, може, навпаки - міни, і все в небо злетить!

- Слухай, Страшко, це ж наш шанс! - Нонна Георгіївна захвилювалася і її могутні груди заходили дев'ятим валом. - Дай мені водички!

Микола Карпович налив із електрочайника трохи мутнуватої рідини. Мадам Тарантас була така схвильована, що навіть не зважила на таку негречність. Запивши, вона відчинила вікно, висунулася до половини і глянула вгору, де світилася бенкетна зала.

- Гуляють вони! Миколо Карповичу, треба зламати стіну! Негайно! Це Божий знак! - блиснула вона очима і впритул наблизилася на поблідлого заступника директора.

- Як зламати? Яку стіну? - повторював самими губами Страшко.

- Це буде всеукраїнський скандал і його звідси нарешті копнуть... - Нонна Георгіївна навіть показала футбольний жест, хоча була у довгій спідниці.

- Ви збожеволіли! - очманілий Микола Карпович навіть присів.

- Навпаки! У мене - просвітлення! Святий Миколай дає нам останню можливість спекатися цього навіженого! Геть хаос, який він тут посіяв!

- А якщо хтось довідається, що це був я? - Страшко вже розпускав свою закоротку краватку, бо йому не вистачало повітря.

- Ключі від фондів є в багатьох. Але у вас є алібі - я. Ми сиділи і мирно пили чай. А якщо Ромашку виженуть, то ви можете стати навіть... директором.

- Побійтеся Бога!

- Тоді пробудете заступником до пенсії. В іншому разі він нас звідси за кілька місяців викурить!

Страшко опинився у безвихідній ситуації. Стати боягузом в очах дами - це було занадто сильне приниження навіть для нього.

- А якщо рвоне? І все піде к бісу? - схопився він за рятівну соломинку. - У нас шістдесят тисяч експонатів!

- Ой, не вірте цим панікерським настроям! По війні тут все обнищпорили. Не могла у Лаврі залишитися вибухівка. Просто зробіть пролом! Там, певно, ще залишилися інструменти. Ну, вперед!

Вона підняла його своїми сильними ручиськами і поштовхала до дверей.

- Ви - мій герой! А я - ваша кицька! Мр-р-р-р! - залащилася вона.

Останнім часом вони перейняли у стосунках котячу мову, коли хотіли висловити особливі ніжності.

- М'яу! - озвався Страшко, і його сірі очі зблиснули холодним вогнем.

Ця жінка мала якийсь магічний вплив на нього. Часом він ставав ніби зомбі, загіпнотизованим почварою, виконавцем чужої волі.

- Не барися, любчику! Я з нетерпінням чекатиму тебе тут! - показала гостренькі білі зуби Тарантас і виштовхнула його за двері.

Наче в тумані, Страшко вийшов надвір, довго тикав ключем у замок, поки збагнув, що двері відчинені. Посвітив собі мобілкою, підіймаючись по сходах. Дістався у закапелок, де громадилася купа битої цегли та збоку був акуратно складений польський диво-апарат у шкіряному ящичку. Місяць жваво освітлював коридорчик крізь невеличке заґратоване вікно.

Микола Карпович взяв у руку кувалду, попробував її на вагу, далі голосно нявкнув і з розмаху втелющив залізякою об надбитий цегляний квадрат, що сірів межи суцільного муру. Стіна глухо загула у відповідь.

Страшко посміхнувся і залупав сильніше. Дзвони на Лаврі проспівали восьму годину. З Успенського собору чулося святкове богослужіння, що транслялося на всю площу. Свято наближалось!

IV

Мирон Клаповух і Яна Приймак стояли у книгосховищі ХІХ століття, де новоспечений зберігач музею марно намагалася знайти книжку з ілюстрацією Шевченка, намальовану з колишньої Лаврської друкарні. І хоча стелажі, завалені рідкісними виданнями, тягнулися ледь не до стелі, чомусь потрібної книжки на потрібній полиці не було. Мабуть, ще не поклали на місце.

Клаповуху це було на руку, бо він мав час озирнутися навколо і подумати, як дістатися потаємної кімнати. Силовий варіант виключався принципово. По-перше, він ніколи не підійме руку на жінку, а по-друге, це суперечило його принципам. Він

вважав, що перемагати обставини слід розумом чи бодай хитрістю, все-таки він колишній газетяр, а не якийсь злодюжка з підвороття. Для нього життя було наче захоплива гра в шахи, а шахи – це все-таки інтелектуальне змагання.

- Дивно! – наморщила носика Яна. – Її тут нема!

Мирон зняв свого сірого капелюха і почав його нервово м'яти у руках, міркуючи, як вийти у розмові на потрібну тему.

- Здається, у вас тут якийсь ремонт... Пилюка в повітрі носиться, – прочистив він горло.

- Це, либонь, від книжок, – не повелася на гачок Яна. – У нас є працівниця, яка принципово працює у фондах у респіраторі.

- Кх-кх... І все ж таки це – не книжковий пил, – задумано почухав капелюхом носа Клаповух. – У мене вдома солідна бібліотека, і я не маю на книжки алергії.

Дівчині не вдалося відповісти, бо зненацька будівлю аж струснуло від глухого удару.

- Що це? Ви чули? – виструнчився мисливець за сенсаціями.

Його нерви й так були натягнені як струна, а зараз вони забриніли.

Тупі звуки повторилися. Вони йшли начебто з крученого коридорчика, який обвивав потаємну кімнату.

- Це через стіну! – нашорошив вуха Мирон і поклав свого старого капелюха на полицю, яка була заставлена книжками лише на дві третини. – Там – потаємна кімната?

Його сталеві очі хижо зблиснули і він наблизився впритул до Яни. Від переляку дівчина подалася назад й уперлася плечима у металевий стелаж.

- Чого ви чекаєте? – зашепотів Клаповух. – Хіба ви не розумієте, що музей грабують?

Нарешті розум почав повертатися до зберігача музею. Якщо директор і поляки зараз на фуршеті, якщо фондосховище відчинила вона, Яна Приймак, кілька хвилин тому, то хто може тут лупити?

Очі дівчини налилися люттю, страх кудись зник (авжеж, відповідати у разі чого буде саме вона – зберігач музею!) і тонка, як тростина, але вперта до неможливості музейниця стиснула кулачки і швидко задріботіла до дверей. Літератор кинувся за нею.

Тим часом за стіною пролунав гуркіт, наче щось обвалилося і почувся радісний зойк, що нагадував котяче нявкання.

Найперше, що зробила Яна, коли опинилася у викривленому коридорчику, який тягнувся поволі вгору, це увімкнула світло. Шарудіння за поворотом, де поляки вчора прорубували віконце у потаємну кімнату, враз стихло.

- Хто тут? – гукнула Яна якомога гучніше.

Але від хвилювання її голос зірвався і задзвенів підлітковим фальцетом.

У відповідь – анітлень.

- Це не наші, – прошепотіла дівчина і мимоволі притулилася до Клаповуха.

Ситуація набирала загрозливого характеру.

- Мовчать, значить, вони - розгублені, - підбадьорив її на вушко літератор. - Треба їх дотиснути!

Він став озиратися довкола у пошуках чогось міцного, що могло би послужити тимчасовою зброєю у випадку зіткнення з невідомими нападниками. Але нічого потрібного не було. Роман Лук'янович суворо слідкував за порядком і чистотою у приміщеннях музею. Під стіною виблискували хіба металеві довгі ящики, в які слід було пакувати безцінні книжки у разі пожежі. Але такою скринєю навряд чи можна було нападати чи оборонятися. Хіба що таранити стіну.

- Ви оточені! У вас кілька секунд, аби здатися! Інакше ми застосуємо вогнепальну зброю! - розпочав психологічну атаку Клаповух. Він почитував детективи і знав, як діють у подібних випадках відомі борці з криміналом. - Я рахую до десяти! Раз! Два! Три!..

Нагорі, за поворотом, щось скрипнуло. Це Микола Карпович ледь не знепритомнів і схопився рукою за стіну. Директор не дарма називав його людиною минулого століття, бо він був ще й великий тугодум. Несподіване завдання, яке треба було швидко вирішити, часом вводило його в ступор. Тоді його заклинювало, він блимав жалібними очима і не здатен був навіть слова вичавити.

Ось і зараз Страшко літав у прострації, де плуталися чимало різних і суперечливих думок. І навіть він погодився на цю авантюру? Що він скаже директору? А що той йому відповість? Ой-ой-ой! Про це навіть не варто і думати! Як він буде дивитися в очі колективу, в якому пропрацював півжиття? Це ж на скільки років його засудять? Бідолашна дружина, тепер вона буде доживати свій вік сама. А внучата? Хто ж їм тепер принесе подаруночки на Миколая, хто перевірить уроки?

Ось такий вихор думок здіймався в темночубій, попри вік, голові Страшка, але виходу ніякого не проглядалося ні в прямому, ні в переносному значенні. Бо ж коридорчик закінчувався тільки заґратованим віконцем, в яке скалив свої зуби повновидий місяченько.

- Десять! - вигукнув Мирон Клаповух і загрозливо затупотів ногами. - Все, ваш час закінчився! Ми йдемо!

Але ніхто нікуди ще не пішов, як за рогом коридорчика почулося завивання, від чого в Яни та літератора заворушилося волосся на голові, і дивні звуки, що нагадували пошкрябування чи продирання. Через двадцять секунд знову все стихло.

- Може, це нечиста сила? - повела великими очима Яна. - Духи з таємної кімнати? Розтривожили їх, от вони і злостяться.

Літератор сполотнів. З духами він волів не зв'язуватися.

- Треба покликати директора, - запропонувала дівчина. - Ви тут покараульте, а я...

- Ні! - схопив її за руку Мирон. - Спочатку ми разом підійдемося до потаємної кімнати.

Він не хотів втрачати свого омріяного шансу - стати першовідкривачем. Проте одному це робити вже було небезпечно.

Кінець ознайомчого фрагменту. [Придбайте повний текст книги](#)